HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

תחלה מן הצאן יביא כבש הואיל ופתח בו הכתוב תחלה מן העוף יביא תורים הואיל ופתח בו הכתוב תחלה אלמה [א]תנן הרי עלי עולה יביא כבש רבי אלעזר בן עזריה אומר תור או בן יונה ולא פליג רבי יהודה אלא מאי מיוחדת שבמנחות דלית ליה שם לווי והא תנא הואיל ופתח בו הכתוב תחלה קאמר הכי קאמר איזהו מנחה מיוחדת שבמנחות דלית ליה שם לווי זו שפתח בו הכתוב תחלה פשיטא מנחת הסולת קאמר סימנא בעלמא: מנחה מין המנחה [וכו']: בעי רב פפא מיני מנחה מהו כיון דאמר מיני תרתי קאמר ומאי מנחה דכולה מנחות נמי מנחה מיקריין דכתיב [1]וזאת תורת המנחה או דלמא כיון דאמר מנחה חדא מנחה קאמר ומאי מיני מנחה הכי קאמר ממיני מנחה חדא מנחה עלי תא שמע מנחה מין מנחה יביא אחת הא מיני מנחה שתים אימא סיפא מנחות מין מנחות יביא שתים הא מיני מנחה חדא [ב]אלא מהא ליכא למשמע מינה: תא שמע [א]מין מנחות עלי יביא שתי מנחות ממין אחד הא ממיני[ג] מנחה חדא דלמא [ב]הא מיני מנחה מביא שתי מנחות משני מינין והא לא תני הכי מין מנחות עלי מביא שתי מנחות ממין אחד מיני מנחות עלי מביא שתי מנחות משני מינין הא מיני מנחה חדא דלמא הא מני רבי שמעון היא [ד]דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא ומאי מיני מנחה מנחה דאית בה תרי מיני אבל רבנן דאמרי מחצה חלות ומחצה רקיקין לא יביא מביא שתי מנחות משני מינין: פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא חמשתן: מאן תנא אמר רבי ירמיה דלא כרבי שמעון דאי רבי שמעון כיון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא אי נמי [א] [ה]סבר לה כר' יהודה דאמר כל המנחות באות עשר איכא לספוקה בארבע עשרה מנחות [ו]אביי אמר אפילו תימא רבי שמעון שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר מייתי ומתני [ז]דתניא רבי שמעון אומר [ג]למחרת מביא אשמו ולוגו עמו

[ז]**מן הצאן יביא כבש.** אמר הרי עלי עולה מן הצאן יביא כבש ולא עז הואיל ופתח בו וכו': **דלית ליה שם לווי.** שנקראת מנחה סתם דשאר מנחות יש להם שם לווי מנחת מחבת ומנחת מרחשת ומנחת מאפה: **איזו היא מנחה.** דקרי לה ר' יהודה מיוחדת משום דלית ליה שם לווי זה שפתח בה הכתוב תחלה והיינו מנחת סלת: **פשיטא דמנחת סלת קאמר.** ר' יהודה דהא בהדיא קתני לה: **סימנא בעלמא.** לגירסא שלא תטעה ותשכח איזו מנחה קאמר ר' יהודה דיביא סימן זה יהא בידך זו שפתח בה הכתוב תחלה: **וזאת תורת המנחה.** בנו את אהרן וכולהו מנחות קאי: **ת"ש.** ממתני': **מנחה מין המנחה.** פירשתי לעיל[ח]: **יביא אחת.** משום דמין חד משמע ומנחה נמי חדא משמע: **הא מיני מנחה שתים.** יביא שתים: **ממין אחד.** ב] [ט]דמוקים לתרווייהו [לישני]: **דלמא הא מיני מנחה יביא שתי מנחות משתי מינין.** דמיני (א) ג] [י](מנחה) משמע תרין [ומנחה נמי משמע תרין] כדאמר לעיל וזאת תורת המנחה: **ודילמא הא.** דדייקינן מינה הא מיני מנחה חדא ר' שמעון היא דלדידיה איכא לקיומי תרווייהו [כ][לישני] שני מינין במנחה אחת אבל לרבנן דלית להו מנחה משני מינים לעולם חדא מנחה ד] ממין [ל]אחד [מ](לא) מייתי: **מאן תנא.** דלא מספקא ליה אלא בחמשה מנחות: **כיון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא.** ולאו דוקא קאמר דה"ה לתשע חלות וחד רקיק או לתשעה רקיקין וחדא חלה: **אי נמי סבר לה כרבי יהודה דאמר.** בפרק ואלו מנחות (לעיל עו.) כל המנחות באות עשר עשר: **איכא לספוקי להאי בארבע עשרה מנחות.** סלת ומחבת ומרחשת הרי ה] ג' ומנחת מאפה איכא אחד עשר ספיקות דלמא כולה חלות נדר ושמא תשעה חלות וחד רקיק ושמא שמנה חלות ושני רקיקין [נ]וכן גרועי לחלות ואסופי לרקיקין עד שמא כולה רקיקין (ב) [ס][הויי"א]: **מייתי.** שתי מנחות חדא של עשר חלות וחדא של עשר רקיקין ואומר אם כולה חלות או כולה רקיקין נדרתי אותה שנדרתי תהא לנדרי והאחרת תהא נדבה ואם מחצה ו] של חלות ורקיקין נדרתי יצטרפו חלות מזו לפי מה שנדרתי [ע]ורקיקין מזו לפי מה שנדרתי לנדרי והאחרת תהא נדבה: **למחרת מביא אשמו ולוגו עמו.** בתוספת' דנזירות[פ] קתני לה מי שהיה ספק נזיר טמא וספק טהור ספק מצורע מוחלט טמא ספק טהור אוכל בקדשים אחר ס' יום כו'

רבי

סימנא בעלמא. לגירסא שלא תטעה ושלא תשכח באיזה מנחה א"ר יהודה כי על ידי טעם זה אתו לאדכורי גמרא: **למחרת** מביא אשמו ולוגו. פירש בקונטרס למחרת יום ששים וזבחים (דף עו.) פירש למחרת יום שמיני והכל אחד דאספק נזיר טמא ואספק מצורע טמא קאי כדמוכח בתוספתא דנזיר פרק בתרא והכי איתא התם ספק נזיר טמא וספק נזיר טהור אבל נזיר ודאי היה ספק מצורע טמא פי' מוחלט ספק מצורע טהור פי' ז] שטהור כבר אבל מצורע ודאי היה פי' בחד גברא איירי שיש בו ספיקות הללו אוכל בקדשים לאחר ששים יום ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ק"כ יום כיצד אמרו לו נזיר טמא אתה [צ][ואין נזיר טמא מגלח אלא עד שבעה] לא ומנה שבעה הזה ושנה וגלח והבא קרבן מנה שבעה ומבקש לגלח אמרו לו נזיר טהור אתה ואין טהור מגלח פחות מל' יום לא ומנה כ"ג להשלים ח] [ק]לז' מנה ל' ומבקש לגלח א"ל נזיר טהור אתה ואין ט] טהור מגלח אלא על הדמים [ר] פירוש שלש בהמות חייב להביא חטאת עולה ושלמים ועל אחד מהם יכול לגלח וחטאת בהמה אינה באה על הספק ושלמי נזיר נמי טעון תנופה וזה אין יכול להניף מפני שהוא ספק מצורע טמא אבל עולה יכול להביא על תנאי והיינו דקתני כיצד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה עליה ואומר אם טהור אני הרי זו חובה ואם לאו הרי זו נדבה כיצד הוא עושה להחמיר עליו מביא פיילי של חרס חדשה ונותנין לתוכה רביעית מים חיים ומביא שני ציפורי דרור פירוש כדין כל מצורעין ביום תגלחתם וחטאת העוף פי' כדין נזיר טמא דשמא טמא הוא ותגלחת זו של טומאה ואינו מתחיל נזירות טהרה עד שיביא חטאתו של טומאה שחטאתו מעכבתו מלמנות נזירות טהרה אבל אשמו אינו מעכבו ומשיגלח תגלחת טומאה הוא אסור לגלח עד שימנה נזירות טהרה ולהכי צריך להביא חטאת נזירות טומאה למנות נזירות טהרה ולגלח בסופה לטהרת צרעתו ואם ישהה עד תגלחת הטומאה שיעשה אחרי טהרתו בודאי מן הצרעת שאותה תעלה לו ודאי לטומאת נזרו כמו שמפרש בסוף הברייתא דימי צרעתו אין עולין לו לימי נזרו ותגלחת לצרעתו אינה עולה לתגלחת נזרו כדאמר בפרק מי שאמר הריני נזיר מגלח (נזיר יז:) ובפרק שני נזירים (שם סט:) ומה שמביא חטאתו ביום תגלחתו היינו כרבי עקיבא דאמר במסכת נזיר (דף מד:) אם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום והכי נמי הוי כגילח בשמיני שהרי שיהה תגלחתו ומתנה על חטאתו ואומר אם טמא אני חטאת מחובתי ועולה נדבה פי' עולה שאמרנו למעלה ואם טהור אני עולה מחובתי וחטאת העוף ספק מגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך שהמצורעים מגלחין [ש] ומביא עולת בהמה י] [ומתנה עליה כו' וסופר שלשים יום כו'] שהרי ספק נזירות טהרה הוא מונה ואינו יכול לגלח תגלחת שניה לצרעתו עד שיזרוק עליו אחד מן הדמים ומביא עולה וחטאת [ת] ושלמים יא] (ודאי עולת בהמה) וישהה עד סוף נזירות טהרה שאחר טהרת צרעתו שעולה בודאי ואומר אם טמא אני פירוש אם טמא הייתי בתגלחת ראשונה העולה ראשונה נדבה היתה וזו תהיה חובה וחטאת העוף שהבאתי בתגלחת ראשונה מחובתי ואם טהור אני עולה ראשונה חובה וזו נדבה שתגלחת זו של עכשיו אינה כלום וחטאת העוף ספק ומגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך מצורעים ותגלחת זו היתה ראויה לעשות בסוף ז' ימי ספירה תגלחתו ראשונה אבל לא היה יכול משום דגילוח ספק מצורע אינו דוחה איסור גילוח דנזיר

רבי

מסורת הש"ס

א) לקמן קז. ב"ק עח: תמורה כ., ב) [ברכות כה. וש"נ], ג) [בס"א: מיני], ד) [לעיל נט. ס. סג: עב:], ה) פי' ומכ"ש אי ס"ל כר"מ דבאות י"ב חלות דאיכא ספיקות טפי, ו) זבחים עו. נדה ע. נזיר ס., ז) עיין נ"ק, ח) [דף קד:], ט) נ"ל דמקיים. נ"ק, י) דמיני ומנחה משמע תרין כדאמרינן לעיל כו'. נ"ק, כ) נ"ק, ל) נ"א אחד מייתי לדידהו אם אמר מיני מנחה מביא שתי מנחות מב' מינים, מ) נ"ק מ"ז, נ) וכי. נ"ק, ס) נ"ק, ע) נ"ל ומחצה של רקיקין כו', פ) [פ"ו ה"א], צ) נ"ק, ק) נ"ל שלשים. נ"ק, ר) נ"ל פי' עד שיזרוק עליו הדם דשלש בהמות כו'. נ"ק, ש) וסופר שלשים יום ומביא עולת בהמה ומתנה עליה כו' שהרי וכו' כנ"ל. נ"ק, ת) נ"ל ושלמים ודאי ומשהא עד כו'. נ"ק,

תורה אור השלם

1. וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְיָ אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ו ז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דילמא וכו' דמיני ומנחה משמע תרין: (ב) ד"ה איכא וכו' רקיקין הס"ד ואח"כ מ"ה מייתי ומתני מייתי שתי:

גליון הש"ס

גמ' אביי אמר אפי' תימא ר"ש. עי' לעיל ג ע"א תוס' ד"ה אימא:

מוסף רש"י

הרי עלי עולה יביא כבש. פחות שבעולות דעולה ליכא לספוקי אלא בזכרים (להלן קז.). **אלא מהא ליכא למשמע מינה.** דודאי מתני' לאו כולה דוקא, אלא חדא מנייהו דוקא או רישא או סיפא, ותנא אידך אטו הכיא ולא ידעינן הי מנייהו דוקא דנגמר מניה (שבת קכא.). **ר"ש היא דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין.** שניהם כתובים במנחה אחת (לעיל סג.). **למחרת.** בספק מצורע מוחלט וספק אינו מוחלט קאי, למחרת ביום השמיני (זבחים עו.).

שיטה מקובצת

א] סבר לה כר' יהודה גליון וכ"ש אי סבר לה כר"מ דאמר שתים עשרה איכא לספוקי בשש עשרה ספיקות ע"כ:

חידושי הרגמ"ה

אי נמי [סבר לה כר'] יהודה [דאמר כל] המנחות [באות עשר] והוי [חמשה ספיקות אי] עשר אמר [על כל] חמשתן ותו איכא לספוקי [בתשע] מנחות כיצד [אי] תשע חלות [ורקיק אחד] אמר או שמונה [חלות ושני] רקיקין או ז' [חלות] וג' רקיקין או [ששה חלות] וד' רקיקין [או ה'] חלות וה' רקיקין [או ה'] חלות והר' רקיקין [או] ארבע חלות [וששה] רקיקין או ג' חלות [ושבעה רקיקין] או שתי חלות [ושמונה] רקיקין או חלה אחת ותשעה רקיקין [הרי] תשעה היינו גרועי ואוסופי עד לחלה אחד ותשעה רקיקין ואיכא לספוקי שמא כולהו אמר רקיקין או כולהו חלות אי אמר סולת או מחבת או מרחשת הרי [י"ד] וכ"ש אי סבר כר' מאיר דאמר כל המנחות באות שתים עשרה איכא לספוקי [בשש עשרה] מוסיף שנים על [הני דאמרן] דאיכא גרועי ואוסופי עד לחלה אחת וי"א רקיקין: אביי אמר אפי' תימא ר"ש. אינו צריך אלא חמשתן דשמעינן ליה לר"ש דאמר מייתי ומתני הכא נמי מייתי ומתני שהרי הביא עשר חלות ועשר רקיקין ומתני דאי אמר תשע חלות ורקיק אחד ליהוי כו' וכן נמי אי ס"ל כר"מ לייתי מכולהו י"ב ולתני וכו' ר' שמעון אומר למחרת מביא אשמו ולוגו. [בתוספתא] דנזירות [קתני מי שהיה ספק נזירות] טמא [וספק טהור] ומצורע [מוחלט] בספק לאחר [ששים יום] אוכל בקדשים [ולאחר] ק"כ יום מותר [לטמא] וכו' וקאמר [ר' שמעון] דסוף [ששים יום] יגלח ב' [תגלחות] לצרעתו [למחרת] מביא אשמו כו' ולהכי קאמר למחרת דקרבן ומצורע [אין] מביאין אותו [ביום] שנטהר בו [מצרעתו] עד למחרת דכתיב וביום השמיני יקח שני כבשים ולהכי קאמר למחרתו מביא אשמו דספק מוחלט הוא ומתני: ב] (ממקום) דמקיים ותיבת דמוקים נמחק: ג] תיבת מנחה נמחק: ד] מנחה אחת: ה] ג' ובמנחת: ו] תיבת של נמחק: ז] שטיהר: ח] להשלים שלשים תיבת לז' נמחק: ט] ואין נזיר: י] בהמה. ומתנה עליה כו' נראה שחסר מן התוס' וסופר שלשים יום כו' א) וגרסי' וסופר שלשים יום ומביא עולת בהמה ומתנה כו': יא] תיבות ודאי עולת בהמה ל"ש:

א) לפני רבינו לא היה נדפס עדיין תיבות אלו וסופר ל' וכו' בתוך דברי התוס' מוקף במרובעים ולפיכך הוצרך להגיה.

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי' פי"ז מהל' מעה"ק הלכה ה:
ה ג מיי' פ"י מהלכות נזירות הלכה ז:

רבינו גרשום

מאי מיוחדת הואיל ופתח [בה] הכתוב תחילה: פשיטא דמנחת הסולת קאמר מתני' דקתני יביא מנחת הסלת והיינו הא שפתח בה הכתוב תחילה ומאי קאמר לברייתא [דהיינו אותה] (דאמר) שפתח בה הכתוב תחילה ולא כלום קמ"ל. דהיינו היא: אלא לסימן בעלמא קמ"ל לגירסא דמי שאמר מנחה סתם לרבי יהודה יביא אותה שפתח בה הכתוב והינו מנחת הסלת: פירשתי שם מנחה ואיני יודע איזו פירשתי יביא חמשתן: דאי רבי שמעון כיון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא האי מחצה חלות ומחצה רקיקין לאו מחצה דוקא קאמר אלא מקצת חלות ומקצת רקיקין: אי נמי סבר לה כר' יהודה דאמר כל המנחות באות עשר עשר והני חלות נמי עשר ורקיקין עשר. אמאי יביא חמשתן ותו לא הא איכא לספוקא בארבע עשרה מנחות כיצד דדילמא ט' חלות וא' רקיק אמר או ח' חלות וב' רקיקין או ז' חלות וג' רקיקין או ו' חלות וד' רקיקין או ה' חלות וה' רקיקין או ד' חלות וו' רקיקין או ג' חלות וז' רקיקין או ב' חלות וח' רקיקין או חלה אחת וט' רקיקין הרי תשע והיינו גרועי ואוספי עד לחלה א' וט' רקיקין ואיכא לספוקי לכולהו אמר רקיקין או כולהו אמר חלות או סלת אמר או מחבת אמר או מרחשת אמר הרי י"ד. וכ"ש אי סבר לה כר' מאיר דאמר כל המנחות באות י"ב איכא לספוקי בשש עשרה. מוסיף שנים על הני דאמרן דאיכא גרועי ואוספי עד לחלה אחת וי"א רקיקין: אביי אמר אפי' תימא ר' שמעון ואינו צריך אלא חמשתן דשמעינן ליה לר' שמעון דאמר מייתי ומתני. הכא נמי מייתי ומתני שהרי הביא עשר חלות ועשר רקיקין ומתני דאי אמר תשע חלות וחד רקיק ליהוו הני עשר לחובתי ואידך עשר ליהוו נדבה ואי אמר ח' חלות וחד רקיק ואפילו עד חלה אחת וט' רקיקין יכול למימר הני עשר לחובתי ואידך י' לנדבה ואי אמר כולהו חלות או כולהו רקיקין הרי הביא. וכן נמי אי סבירא ליה כר' מאיר לייתי מכולהו י"ב וליתני ולימא אי מחצה רקיקין אמרתי יהו י"א חלות וחד רקיק לחובה והשאר יהא לנדבה הרי י"א מנחות ושמא חלות לחודייהו נדר או שמא רקיקין לחוד נדר או מחבת או מרחשת או מנחת סלת והכי מצי מתני ואזיל וממה נפשך לא יהא צריך אלא חמש מנחות: ומנא תימרא דר' שמעון אית ליה מתני דתניא ר' שמעון אומר למחרת מביא אשמו ולוגו עמו וכו'. התם קאי בנזירות דתנן מי שהיה נזיר טמא בספק ומצורע מוחלט בספק לאחר ס' יום אוכל בקדשים ולאחר ק"כ יום מותר לשתות ביין וליטמא למתים ומגלח ד' תגלחיות שהנזיר טמא מגלח ב' ומצורע מוחלט ב' ומונה ל' יום לנזירות טהרה של (יום) סתם נזירות ומגלח לסוף ל' כדכתיב וגלח הנזיר פתח אוהל מועד וגו' וכשרוצה להביא קרבנו לסוף אותן ל' יום אומרין לו שמא נזיר טמא הייתה ואותו גילוח שגלחת עולה לך בשביל תגלחת נזירות טומאה שהיית חייב לגלח בסוף ז' יום דכתיב וכי ימות מת עליו בפתע פתאום וטמא ראש נזרו וגילח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו ועדיין צריך אתה למנות ל' יום לנזירות טהרתך ומונה ל' יום ומגלח לסוף ל' יום וכשרוצה להביא קרבן לנזירותו אומרין שמא מצורע מוחלט הייתה ואותן ב' גילוחין שגילחת לצרעתך עלו לך ולא לנזירותך שאילו הייתה מצורע מוחלט ודאי ונזיר טמא ודאי מ"מ היה דינך למנות קודם לצרעתך ולגלח ב' תגלחיות ואח"כ לנזירותך אף עכשיו כן. דגילוח ראשון הוי ההוא דחייב לגלח לכשנתרפא מצרעתו דכתיב וכבס המטהר את בגדיו וגלח את כל שערו. וגילוח שני שחייב לגלח לאחר ז' יום לטהרתו כדכתיב וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים וכתיב והיה ביום השביעי יגלח את כל בשרו. ועכשיו רשאי לוכל בקדשים לאחר ס' יום דהשתא ודאי טהור הוא שהרי נטהר מצרעתו ואיכא למימר נטהר נמי מספק טומאת נזירותו. וכיון דאמרינן ליה לצרעתך עלו ולא לנזירותך צריך למנות עוד ל' יום לנזירותו ומגלח לסוף ל' כדין נזיר טהור וכשרוצה להביא קרבנו אומרין לו שמא נזיר טמא הייתה ואותו גילוח שגילחת עולה לגילוח טומאה למה שהייתה חייב לגלח לסוף ז' ועדיין צריך אתה למנות ל' יום לנזירות טהרתך מיום גילוח טומאתך כדכתיב והימים הראשונים יפלו ולגלח לסוף ל' יום כדין נזיר טהור והיינו ק"כ יום ומכן ואילך מותר לשתות ביין ולטמא למתים שהרי כבר עשה ד' תגלחיות דמוחלט ודנזיר טמא כדפרשינן להו וקאמר ר' שמעון למחרת דסוף ס' יום דמנה ס' וגילח ב' תגלחיות דחשבינן לצרעתו למחר מביא אשמו ולוגו וכו'. ולהכי קאמר למחרת דקרבן מצורע אין מביאין אותו באותו יום שמטהר בו וגילה בו עד למחרת דכתיב וביום השמיני יקח שני כבשים וגו' ולהכי קאמר למחרת מביא אשמו דספק מוחלט הוה ומתני